

Motion till riksdagen 2006/07:Sf233

av Karin Pilsäter (fp)

Företagarnas socialförsäkringsskydd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om företagarnas socialförsäkringsskydd.

Motivering

Sverige behöver flera företag och flera företagare. Om detta tycks nu enigheten i vårt land vara stor. Detta är bra. Men det räcker inte att vilja ha flera företagare, konkreta förändringar som uppmuntrar flera och gör det attraktivt för flera att faktiskt göra verklighet av en dröm eller idé om en födkrok.

Kvinnor driver företag i mindre utsträckning än män, även om kvinnors företagande ökar. Det beror givetvis till stor del på att kvinnor i hög grad är yrkesverksamma inom sektorer där företagande historiskt knappt varit mätbart förekommande; vård, omsorg och utbildning.

Men det är också väl belagt att kvinnor har mindre kapital och är mindre benägna att ta risker. Kvinnor tar det stora ansvaret för barn och hem, vilket i dag inte är lätt att kombinera med entreprenörskap. Kvinnors möjligheter att driva företag är en prioriterad fråga för den nya regeringen, vilket framgår av budgetpropositionen.

Ett av skälen till att så få svenskar väljer att bli företagare är att Sverige har ett av världens mest omfattande trygghetssystem – för anställda. Att vara anställd i Sverige berättigar bl.a. till en ordentlig ersättning vid både kort och långvarig sjukdom, lång betald föräldradag och en relativt generös ersättning vid arbetslöshet.

Att bli egenföretagare innebär i praktiken att ge upp stora delar av denna trygghet. Samma, eller till och med mindre generösa, regelverk tillämpas.

Egenföretagare kan bli medlemmar av arbetslöshetsförsäkringen, men deras möjlighet att få ersättning vid arbetslöshet är kringgärdad av ett antal

Fel! Okänt namn på

villkor som gör att arbetslöshetsförsäkringen är ett mycket grovmaskigt skyddsnet för dem.

Egenföretagare har rätt till samma sjukpenning som en anställd, men i praktiken har de inte samma möjligheter att vara sjukskrivna som anställda. Sjukförsäkringen ersätter förlorad arbetsinkomst men inte de fasta kostnader som en egenföretagare har.¹ I praktiken har en egenföretagare sällan möjlighet att vara sjukskriven. Därför utnyttjar de också sjukförsäkringen betydligt mindre än anställda.

Enligt en beräkning av organisationen Företagarna skulle soloföretagarnas avgifter till socialförsäkringssystemen behöva sänkas med minst en tredjedel om de skulle motsvara de ersättningar som betalas ut till soloföretagarna.² Fullt så enkelt kan man naturligtvis inte se på de ”raka rören”, många yrkesgrupper, ålderskategorier etc. betalar in åtskilligt mer än vad gruppen får ut i förmåner. Men det är ändå en indikation om kostnadsbelastningen för egenföretagare.

I flera EU-länder – bl.a. Storbritannien och Irland – står egenföretagare utanför både sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen och slipper därför också betala avgifter till dem. I Sverige betalar dock egenföretagare i stort sett samma avgifter till socialförsäkringarna som de anställda indirekt gör via arbetsgivaravgifterna. Företagarnas socialförsäkringsskydd ska utredas i syfte att komma med förslag om förbättringar (dir 2006:37). Det är bra. Det går att förändra beräkningsgrunder, jämställa beräkningen av antal arbetsdagar med flera förändringar som gör social- och arbetslöshetsförsäkring mer företagartillvända.

I grunden är socialförsäkringarna uppbyggda för att ersätta förlorad inkomst för den person som har relativt regelbunden arbetstid och förutsägbara inkomster men där någon annan ansvarar för att verksamheten fullföljs. Detta är ofta mycket långt från den verklighet som många småföretagare lever i, särskilt när de försöker etablera ett företag.

Det är dags att erkänna att entreprenörskap och företagande är en mer riskfylld sysselsättning än en anställning. Det går inte att förvänta sig samma trygghet när man är företagare som när man är anställd. Människor som blir egna företagare förväntar sig inte heller det. Därför behövs mer radikala förändringar än ändrade beräkningsregler.

En egenföretagare kan oftast inte vara föräldraledig eller sjukskriven under en längre tid. Begreppet arbetslöshet och företagande går inte ihop. Ersättningen kan täcka den uteblivna lönen, men den kan aldrig ersätta förlorade kunder, lokalhyror och andra omkostnader som en företagare har.

I dag finns en viss begränsad valfrihet i sjukförsäkringen. Egenföretagare kan välja att ta 3 eller 30 karensdagar i stället för en karensdag och få avgiften reducerad med 1,75 procentenheter respektive 2,62 procentenheter. Närmare hälften av egenföretagarna har valt att ta 3 karensdagar och få den mindre

¹ Se bl.a. rapporten ”Skilda Världar” från organisationen Företagarna.

² Soloföretagarna – Sveriges okända tillväxtmotor. Företagarna 2003.

Fel! Okänt namn på

rabatten. Däremot väljer väldigt få egenföretagare att ta 30 karensdagar. Sänkningen av avgiften är för liten i förhållande till den extra risken.

Företagare är inte anställda, och villkoren kan aldrig jämföras. Därför anser jag att den utredning som ska se över företagares socialförsäkringar utöver detta ska få tilläggsdirektiv att särskilt se till möjligheten att för egenföretagare införa ytterligare möjligheter att avstå visst försäkringsskydd i utbyte mot sänkta egenavgifter.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Karin Pilsäter (fp)